

OGÓLNE WARUNKI UBEZPIECZENIA RODZINA

§ 1. POSTANOWIENIA OGÓLNE

1. Na podstawie niniejszych ogólnych warunków ubezpieczenia Rodzina („OWU”), Polski Związek Motorowy Towarzystwo Ubezpieczeń Spółka Akcyjna zwane dalej PZM zawiera umowy ubezpieczenia („umowa”) z osobami fizycznymi, osobami prawnymi lub jednostkami organizacyjnymi nie posiadającymi osobowości prawnej zwanymi dalej Ubezpieczającymi.

2. Umowa może zostać zawarta na cudzy rachunek.

§ 2. DEFINICJE

Użyte w OWU definicje (w porządku alfabetycznym) oznaczają:

- 1) ANTYKI** - przedmioty sztuki dawnej (dzieła rzemiosła artystycznego) o wartości zabytkowej, których wiek przekracza 100 lat;
- 2) BUDOWA** - prace budowlane polegające na wznoszeniu domu mieszkalnego lub budynku gospodarczego, a także ich przebudowa, remont, nadbudowa, modernizacja lub rozbudowa, prowadzone w miejscu ubezpieczenia zgodnie z prawem budowlanym na podstawie ważnego pozwolenia na budowę;
- 3) BUDOWLE** - obiekty budowlane, nie będące budynkami, ani tymczasowymi obiektami budowlanymi, stanowiące całość techniczno-użytkową wraz z instalacjami i urządzeniami, przynależne do domu mieszkalnego, takie jak: urządzenia techniczne (np. ogrodzenia, śmietniki, chodniki, oświetlenie), sieci uzbrojenia terenu, budowle ziemne (np. baseny, studnie), budowle sportowe (np. kort tenisowy), oraz obiekty architektury ogrodowej, kultu religijnego i niewielkie obiekty użytkowe służące rekreacji codziennej;
- 4) BUDYNEK GOSPODARCZY** - obiekt budowlany przynależący do domu mieszkalnego, trwale związany z gruntem, wraz z instalacjami i urządzeniami technicznymi, a także garaże wolnostojące znajdujące się na terenie ubezpieczonej nieruchomości lub poza nią, które Ubezpieczony użytkuje na podstawie odpowiedniego tytułu prawnego;
- 5) BUDYNEK WIELOMIESZKANIOWY** - budynek mieszkalny posiadający co najmniej dwa lokale mieszkalne;
- 6) CHOROBA PRZEWLEKŁA** - choroba leczona stale lub okresowo w ciągu 24 miesięcy przed nieszczęśliwym wypadkiem;
- 7) DOM MIESZKALNY** - obiekt budowlany wolnostojący albo w zabudowie bliźniaczej lub szeregowej, jedno- albo wielokondygnacyjny, trwale związany z gruntem, wydzielony z przestrzeni za pomocą przegród budowlanych, posiadający fundamenty i dach, wraz z instalacjami oraz urządzeniami technicznymi, zajmowany przez Ubezpieczonego na podstawie odpowiedniego tytułu prawnego;
- 8) DYM** - produkt niepełnego spalania ciał stałych, cieczy, gazów, który nagle, niezgodnie z przeznaczeniem wyostał się ze znajdujących się w miejscu ubezpieczenia urządzeń paleniskowych, elektrycznych, grzewczych itp. Definicja obejmuje także szkody spowodowane przez dym powstały wskutek działania ognia;
- 9) DZIEŁA SZTUKI** - przedmioty o wartości artystycznej, historycznej lub muzealnej tj. obrazy, rysunki, rzeźby, grafiki, meble, których wartość określana jest na podstawie aktualnych notowań w postaci wyceny rzeczoznawców, ekspertów domów aukcyjnych lub biegłych sądowych;
- 10) GOTÓWKA** - krajowe i zagraniczne znaki pieniężne;
- 11) GRAD** - opad atmosferyczny składający się z bryłek lodu;
- 12) GRAFFITI** - rysunki lub napisy wykonane na ubezpieczonym mieniu;
- 13) HURAGAN** - działanie wiatru o prędkości nie mniejszej niż 17,5m/s, wyrządzającego masowe szkody, wystąpienie tego zjawiska

powinno być potwierdzone przez IMiGW, a w przypadku braku możliwości uzyskania takiego potwierdzenia przyjmuje się za stan faktyczny i rozmiar szkód w miejscu ich powstania lub w sąsiedztwie świadczący o działaniu huraganu; pojedyncze szkody uważa się za powstałe na skutek huraganu tylko wówczas, gdy w najbliższym sąsiedztwie stwierdzono ślady huraganu lub też rodzaj i rozmiary szkody świadczące o jego działaniu;

14) KOSZTY LECZENIA - koszty poniesione na badania i zabiegi ambulatoryjne oraz operacyjne, pobyt w placówce służby zdrowia, jak również zakup niezbędnych środków opatrunkowych czy lekarstw. Koszty te nie obejmują kosztów transportu i rehabilitacji;

15) KOSZTY USTALENIA PRZYCZYŃ SZKODY - koszty wykonania niezbędnych czynności dla ustalenia elementów, których wada lub uszkodzenie były bezpośrednią przyczyną powstania szkody, za którą PZM ponosi odpowiedzialność z tytułu ubezpieczenia domu mieszkalnego lub stałych elementów od zdarzeń losowych;

16) KOSZTY USUNIĘCIA POZOSTAŁOŚCI PO SZKODZIE - niezbędne koszty uprzątnięcia miejsca ubezpieczenia po powstałej szkodzie;

17) KRADZIEŻ Z WŁAMANIEM - dokonanie lub usiłowanie dokonania zaboru mienia z pomieszczeń po uprzednim usunięciu siłą zabezpieczenia lub otwarciu wejść przy użyciu narzędzi lub za pomocą podrobionego albo dopasowanego klucza. Za kradzież z włamaniem uważa się również wejście za pomocą oryginalnego klucza, w którego posiadanie sprawca szkody wszedł wskutek rozboju lub włamania do innego pomieszczenia;

18) LAWINA - gwałtowne zsuwanie się lub staczanie mas śniegu, lodu lub kamieni ze stoków górskich;

19) MIENIE RUCHOME - należące do Ubezpieczającego lub osób bliskich prowadzących wspólne gospodarstwo domowe:

- a)** przedmioty i urządzenia codziennego użytku domowego, zapasy gospodarstwa domowego tj. artykuły spożywcze i przemysłowe o przedłużonym terminie ważności, w ilościach wskazujących na ich przeznaczenie na użytek własny, odzież oraz inne przedmioty osobistego użytku, w tym odzież ze skóry i futra;
- b)** sprzęt audiowizualny, komputerowy, fotograficzny, instrumenty muzyczne oraz pozostały sprzęt elektroniczny;
- c)** antyki, dzieła sztuki, zbiory kolekcjonerskie;
- d)** wartości pieniężne (w tym gotówka);
- e)** wózki inwalidzkie, które nie podlegają rejestracji oraz sprzęt rehabilitacyjny, rowery, wózki dziecięce, sprzęt sportowy i turystyczny;
- f)** optyka i broń myśliwska posiadana przez Ubezpieczającego lub osoby bliskie na podstawie zezwolenia wydanego przez uprawnione władze pod warunkiem przechowywania jej w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami prawa;
- g)** drobne części do samochodów, motocykli, motorowerów, rowerów;
- h)** sprzęt ogrodniczy;
- i)** urządzenia warsztatów chałupniczych oraz przedmioty wytwarzane w ramach prowadzonej działalności chałupniczej;
- j)** zwierzęta domowe, z wyjątkiem zwierząt przeznaczonych do hodowli i handlu.

Do mienia ruchomego zalicza się także rzeczy ruchome znajdujące się czasowo w posiadaniu Ubezpieczonego lub osób bliskich, pod warunkiem, że zostały wypożyczone lub użyczone przez zakład pracy, organizację sportową, społeczną, klub lub inną jednostkę organizacyjną (z wyłączeniem osób fizycznych), pod warunkiem, że wypożyczenie lub uży-

czenie zostało udokumentowane lub potwierdzone na piśmie przez wypożyczającego / użyczającego;

20) MIENIE - przedmioty materialne należące do Ubezpieczonego. Do mienia zaliczamy nieruchomości, stałe elementy oraz mienie ruchome;

21) MIESZKANIE - wydzielona trwałąmi ścianami w obrębie budynku wielomieszkaniowego izba lub zespół izb przeznaczonych do stałego pobytu ludzi, które razem z pomieszczeniami przynależnymi (piwnice, garaże) służą zaspokajaniu ich potrzeb mieszkalnych;

22) NAGŁE ZACHOROWANIE - stan chorobowy powstały w sposób nagły, wymagający natychmiastowej pomocy medycznej;

23) NIERUCHOMOŚĆ - na potrzeby OWU za nieruchomość uważa się dom mieszkalny, budynek gospodarczy, mieszkanie oraz obiekt małej architektury;

24) NIESZCZĘŚLIWY WYPADEK - nagłe zdarzenie wywołane przyczyną zewnętrzną, w wyniku którego Ubezpieczony - niezależnie od swojej woli - doznał uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia lub zmarł;

25) OBIEKTY MAŁEJ ARCHITEKTURY - wymienione w umowie ubezpieczenia obiekty architektury ogrodowej położone na posesji wskazanej w umowie ubezpieczenia, na której znajduje się ubezpieczony dom mieszkalny. Zalicza się do nich ogrodzenia razem z elementami stałymi takimi jak bramy, furtki, skrzynki na listy, elementy instalacji domo i wideofonowej, siłowniki. Do obiektów małej architektury zaliczamy także tarasy, altany, chodniki, studnie, lampy ogrodowe, baseny, korty tenisowe, wodotryski, śmietniki, obiekty kultu religijnego oraz niewielkie obiekty użytkowe służące rekreacji codziennej;

26) OSOBY BLISKIE - osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym z Ubezpieczającym;

27) OSOBY TRZECIE - wszystkie osoby, które nie są objęte umową ubezpieczenia na podstawie OWU,

28) OSUNIĘCIE SIĘ ZIEMI - niespowodowane działalnością ludzką osuwanie się ziemi na stokach;

29) POMIESZCZENIE GOSPODARCZE - wydzielone trwałąmi ścianami pomieszczenia usytuowane w tym samym bloku, w którym znajduje się ubezpieczone mieszkanie, w szczególności piwnica, pralnia, suszarnia, wózkownia, strych, lub garaż, które Ubezpieczony zajmuje na podstawie odpowiedniego tytułu prawnego; za garaż nie uważa się miejsca parkingowego znajdującego się w garażu wielostanowiskowym;

30) POSZKODOWANY - każda osoba trzecia niebędąca stroną umowy, względem, której odpowiedzialność za wyrządzoną szkodę ponosi Ubezpieczający/Ubezpieczony;

31) POWÓDŹ - zalanie terenów w następstwie podniesienia się wody w korytach wód płynących i stojących lub w następstwie podniesienia się poziomu morskich wód przybrzeżnych oraz zalanie terenów w wyniku opadów atmosferycznych lub spływu wód po zboczach i stokach na terenach górskich;

32) POŻAR - działanie ognia, który przedostał się poza palenisko lub powstał bez paleniska i mógł rozprzestrzeniać się o własnej sile;

33) PRZEPIĘCIE - gwałtowny wzrost napięcia w sieci elektrycznej, powstały wskutek wyładowań atmosferycznych;

34) RABUNEK - usiłowanie lub dokonanie zaboru przedmiotu ubezpieczenia przez sprawcę, który w celu przywłaszczenia zastosował wobec Ubezpieczającego lub osób pozostających z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, przemoc fizyczną lub groźbę jej natychmiastowego użycia albo doprowadził Ubezpieczającego lub te osoby

do stanu nieprzytomności lub bezbronności;

35) SPORTY WYSOKIEGO RYZYKA - rafting i inne sporty wodne uprawiane na rzekach górskich, nurkowanie z wykorzystaniem aparatów tlenowych (oddechowych), wspinaczka skałkowa, alpinizm, sport spadochronowy i balonowy, lotniarstwo i paralotniarstwo, jumping, skoki bungee, sztuki walki i inne sporty obronne, bobsleje, skoki narciarskie, jazda na nartach wodnych oraz sporty, w których wykorzystywane są pojazdy przeznaczone do poruszania się po śniegu lub lodzie;

36) STAŁE ELEMENTY - elementy zamontowane lub wybudowane w domu mieszkalnym, mieszkaniu lub budynku gospodarczym w sposób trwały, w szczególności:

a) meble w zabudowie, szafy wnękowe, stała zabudowa kuchni;

b) elementy zabudowy wewnętrznej np. antresole, piece i kominki oraz ścianki działowe o konstrukcji szkieletowej (np. gipsowo-kartonowe), a w mieszkaniach także schody;

c) okna i drzwi wewnętrzne i zewnętrzne (łącznie z oszkleniem i zamknięciami), parapety wewnętrzne;

d) wyposażenie sieci wodno-kanalizacyjnej (np.: umywalki, zlewy, krany, wanny, brodziki, kabiny prysznicowe, miski ustępowe wraz z urządzeniami spłukującymi, bidety itp.), elektrycznej i grzewczej (np.: piece, podgrzewacze, kuchnie elektryczne itp.), gazowej (np. kuchnie i grzejniki gazowe itp.), wentylacyjnej, alarmowej;

e) elementy dekoracyjne, np. tynki wewnętrzne, powłoki malarskie, wszelkiego rodzaju okleiny czy wykładziny sufitów, ścian, schodów i podłóg;

f) zewnętrzne i wewnętrzne kraty, markizy, żaluzje i rolety, boazerie oraz urządzenia sygnalizacji alarmowej.

37) SZKODA - utrata, uszkodzenie lub zniszczenie ubezpieczonego mienia bezpośrednio wskutek wypadku objętego umową ubezpieczenia; za jedną szkodę uważane są wszystkie uszkodzenia lub zniszczenia ubezpieczonego mienia powstałe wskutek tego samego wypadku i mające miejsce w tym samym czasie;

38) SZKODA NA OSOBIE W UBEZPIECZENIU ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ - śmierć, uszkodzenie ciała lub rozstrój zdrowia, a także utracone korzyści poniesione przez poszkodowanego, które mógłby osiągnąć, gdyby nie doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia;

39) SZKODA W MIENIU W UBEZPIECZENIU ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ - straty powstałe wskutek zniszczenia bądź uszkodzenia mienia, a także utracone korzyści poniesione przez poszkodowanego, które mógłby osiągnąć gdyby nie zostało zniszczone lub uszkodzone jego mienie;

40) TERRORYZM - nielegalne działania i akcje organizowane z pobudek ideologicznych, religijnych, politycznych lub społecznych, indywidualne i grupowe, prowadzone przez osoby działające samodzielnie lub na rzecz bądź z ramienia jakiegokolwiek organizacji lub rządu, skierowane przeciwko osobom, obiektom lub społeczeństwu, mające na celu wywarcie wpływu na rząd, wprowadzenie chaosu, zastraszenie ludności i dezorganizację życia publicznego przy użyciu przemocy lub groźby użycia przemocy;

41) TRWAŁY USZCZERBEK NA ZDROWIU - naruszenie sprawności organizmu polegające na trwałym uszkodzeniu ciała lub rozstroju zdrowia, powodujące upośledzenie czynności organizmu;

42) TRZĘSIENIE ZIEMI - niespowodowane przez działanie człowieka zaburzenie systemu równowagi we wnętrzu ziemi, któremu towarzyszą wstrząsy i drgania gruntu;

43) UBEZPIECZAJĄCY - osoba fizyczna, osoba prawna lub jednost-

ka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej zawierająca umowę ubezpieczenia oraz zobowiązana do opłacenia składki;

44) UBEZPIECZONY - osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna nie posiadająca osobowości prawnej, na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia; w ubezpieczeniu następstw nieszczęśliwych wypadków, ubezpieczeniu odpowiedzialności cywilnej w życiu prywatnym - osoba fizyczna pozostająca we wspólnym gospodarstwie domowym z Ubezpieczającym (osobą fizyczną), na rzecz której została zawarta umowa ubezpieczenia;

45) UBEZPIECZENIE NA PIERWSZE RYZYKO - system ubezpieczenia, w którym suma ubezpieczenia jest ustalana według wysokości przewidywanej maksymalnej straty, jaka może powstać na skutek jednego zdarzenia objętego ubezpieczeniem;

46) UBEZPIECZENIE NA SUMY STAŁE - system ubezpieczenia, w którym suma ubezpieczenia powinna odpowiadać całkowitej wartości przedmiotu ubezpieczenia;

47) UDERZENIE PIORUNA - bezpośrednie odprowadzenie ładunku elektrycznego z atmosfery do ziemi przez ubezpieczane mienie;

48) UDERZENIE POJAZDU - uszkodzenie, bądź zniszczenie ubezpieczonego mienia spowodowane bezpośrednim uderzeniem pojazdu mechanicznego nienależącego lub nieeksploatowanego przez Ubezpieczonego ani osoby bliskie, z wyłączeniem szkód w pojazdach, ich ładunku, ulicach i drogach;

49) UPADEK DRZEWA - niebędące następstwem działalności ludzkiej przewrócenie się rosnących drzew lub ich części na ubezpieczone mienie;

50) UPADEK STATKU POWIETRZNEGO - katastrofa bądź przymusowe lądowanie statku powietrznego lub innego obiektu latającego oraz upadek ich części lub ładunku;

51) UPRAWNIONY - podmiot upoważniony na piśmie przez Ubezpieczonego do otrzymania odszkodowania/świadczenia;

52) WANDALIZM - rozmyślne zniszczenie lub uszkodzenie przedmiotu ubezpieczenia dokonane przez osobę trzecią z włączeniem szkód polegających na pobrudzeniu, pomazaniu, zachlapaniu i pomalowaniu (graffiti) przez osoby trzecie w rozumieniu pkt 12 niniejszego paragrafu. Przez pojęcie wandalizmu rozumie się również zniszczenie przedmiotu ubezpieczenia mające bezpośredni związek z dokonaniem lub usiłowaniem dokonania kradzieży z włamaniem;

53) WARTOŚĆ ODTWORZENIOWA (NOWA) - wartość odpowiadająca kosztom przywrócenia mienia do stanu nowego, lecz nieulepszanego;

a) dla budynku mieszkalnego, budynku gospodarczego, budowli, obiektów małej architektury - wartość odpowiadająca kosztom odbudowy w tym samym miejscu, z uwzględnieniem dotychczasowych technologii, konstrukcji i standardu wykończenia, przy zastosowaniu dotychczasowych wymiarów i materiałów,

b) dla mienia ruchomego i stałych elementów - wartość odpowiadająca cenie nabycia, kosztom naprawy lub wytworzenia nowego przedmiotu tego samego rodzaju, typu lub mocy oraz o tych samych parametrach.

54) WARTOŚĆ ODTWORZENIOWA KOŃCOWA - wartość inwestycji budowlanej w ostatnim dniu umowy ubezpieczenia, ustalona zgodnie z deklaracją Ubezpieczającego na podstawie kosztorysu budowlanego;

55) WARTOŚĆ RYNKOWA MIESZKANIA - wartość odpowiadająca iloczynowi metrażu mieszkania i średniej ceny rynkowej 1 m², obowiązująca w danej miejscowości lub określonej dzielnicy miasta w odniesieniu do mieszkania o podobnych parametrach i standardzie wykoń-

czenia;

56) WARTOŚĆ RZECZYWISTA - wartość odtworzeniowa, o której mowa w ust. 53, pomniejszona o faktyczne zużycie techniczne;

57) WARTOŚCI PIENIĘŻNE - gotówka oraz wyroby ze złota, srebra, kamieni szlachetnych, pereł, a także platyny i pozostałych metali z grupy platynowców oraz monety złote i srebrne;

58) WYBUCH - gwałtowna zmiana stanu równowagi układu z jednoczesnym wyzwoleniem się gazów, pyłów lub pary, wywołanym ich właściwością rozprzestrzeniania się; w odniesieniu do naczyń ciśnieniowych i innych tego rodzaju zbiorników warunkiem uznania zdarzenia za wybuch jest, aby ściany tych naczyń i zbiorników rozdarły się w takich rozmiarach, iż wskutek ujścia gazów, pyłów, pary lub cieczy nastąpiło nagłe wyrównanie ciśnień; za wybuch uważa się również implozję polegającą na gwałtownym uszkodzeniu zbiornika lub aparatu próżniowego ciśnieniem zewnętrznym;

59) WYCZYNOWE UPRAWIANIE SPORTU:

a) uprawianie dyscyplin sportowych w ramach zarejestrowanych sekcji, klubów lub organizacji sportowych, jak również uprawianie dyscyplin sportowych w celach zarobkowych; nie uznaje się za wyczynowe uprawianie sportu udziału w sekcjach, klubach lub organizacjach szkolnych, w których zrzeszone są dzieci i młodzież do 18 roku życia,

b) uczestniczenie w ekspedycjach albo w wyprawach do miejsc charakteryzujących się ekstremalnymi warunkami klimatycznymi lub przyrodniczymi.

60) ZALANIE - szkody powstałe bezpośrednio wskutek:

a) wydostania się wody, pary lub płynów wskutek uszkodzenia urządzeń sieci wodociągowej, kanalizacyjnej lub grzewczej,

b) wydostania się wody z urządzeń domowych, takich jak pralki, wirówki lub zmywarki na skutek ich awarii;

c) cofnięcia się wody lub ścieków z urządzeń publicznej sieci kanalizacyjnej;

d) pozostawienia otwartych kranów lub innych zaworów w urządzeniach w sieci wskazanych w ppkt a);

e) zalania wodą lub innym płynem przez osoby trzecie;

f) zalania wodą ze stłuczonego akwarium.

61) ZALEGANIE ŚNIEGU LUB LODU - szkodę powstałą wskutek bezpośredniego działania ciężaru śniegu na konstrukcję dachu lub elementa nośne budynków lub budowli oraz przewrócenia się mienia sąsiedniego wskutek działania ciężaru śniegu na ubezpieczony budynek lub budowlę, powodujące szkody w ubezpieczonym mieniu;

62) ZAPADANIE SIĘ ZIEMI - obniżenie poziomu terenu z powodu zawałenia się naturalnych, pustych przestrzeni w gruncie, niespowodowane działalnością ludzką;

63) ZBIÓR KOLEKCYJERSKI - zbiór przedmiotów gromadzonych według określonych kryteriów, obejmujący jeden rodzaj dzieł sztuki lub innych przedmiotów kolekcjonerskich np. obrazów, rzeźb, monet, znaczków pocztowych itp.;

64) ZAMEK WIELOPUNKTOWY - zamek powodujący ryglowanie skrzydła drzwi w ościeżnicy w kilku odległych od siebie miejscach;

65) ZAMEK WIELOZASTAWKOWY - zamek, do którego klucz posiada w łopatkę więcej niż jedno żłobienie prostopadłe do trzonu;

66) ZWIERZĘTA DOMOWE - zwierzęta zwyczajowo hodowane w warunkach domowych, takie jak psy, koty, rybki akwariowe, z wyłączeniem zwierząt hodowanych w celach handlowych lub gospodarczych.

§ 3. ZAKRES UBEZPIECZENIA

I. Na podstawie OWU umowy ubezpieczenia zawierane są w poniższych programach ubezpieczeniowych, różniących się rodzajami ubezpieczeń oraz wysokością sum ubezpieczenia:

1) Program Pakietowy, obejmujący Pakiet Minimalny, Standardowy, Lux: Zakres ubezpieczenia w Programie Pakietowym zgodny jest z warunkami Programu Indywidualnego i zawiera następujące ubezpieczenia:

- a) mienia ruchomego i stałych elementów wyposażenia, w zakresie ubezpieczenia zgodnym z § 12 OWU;
- b) odpowiedzialności cywilnej osób fizycznych w życiu prywatnym, w zakresie ubezpieczenia zgodnym z § 19 OWU;
- c) następstw nieszczęśliwych wypadków, w zakresie ubezpieczenia podstawowym zgodnym z § 23 niniejszych OWU.

2) Program Indywidualny:

Zakres ubezpieczenia w Programie Indywidualnym obejmuje następujące warianty:

- a) podstawowy dotyczący ubezpieczenia mienia w zakresie zgodnym z § 12 ust. 1 lub 2 OWU,
 - b) rozszerzony dotyczący wybranych przedmiotów ubezpieczenia takich jak: odpowiedzialność cywilna osób fizycznych w życiu prywatnym (zakres ubezpieczenia zgodny z § 19 OWU) oraz następstwa nieszczęśliwych wypadków (zakres ubezpieczenia zgodny z § 23 OWU).
2. Ubezpieczeniem objęte jest mienie znajdujące się na terenie Rzeczpospolitej Polskiej w miejscu określonym w umowie ubezpieczenia.
 3. Zawarcie umowy ubezpieczenia obejmującej ochroną ubezpieczeniową, odpowiedzialność cywilną oraz następstwa nieszczęśliwych wypadków możliwe jest pod warunkiem ubezpieczenia mienia.

§ 4. WYŁĄCZENIA GENERALNE

1. PZM wolne jest od odpowiedzialności, jeżeli Ubezpieczający albo osoba, z którą Ubezpieczający pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, wyrządziła szkodę umyślnie. Jeśli szkoda powstała wskutek rażącego niedbalstwa Ubezpieczającego, PZM wolne jest od odpowiedzialności, chyba że zapłata odszkodowania odpowiada w danych okolicznościach względem słuszności.

2. W razie zawarcia umowy na cudzy rachunek zasady określone w ust. 1 stosuje się odpowiednio do Ubezpieczonego.

3. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte szkody:

- 1) powstałe wskutek pozostawiania Ubezpieczającego / Ubezpieczonego albo osób, za które Ubezpieczający / Ubezpieczony ponosi odpowiedzialność lub z którymi pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym pod wpływem alkoholu, narkotyków, środków psychotropowych lub innych środków odurzających;
 - 2) powstałe wskutek wszelkich następstw wojny, inwazji, wrogich działań obcego państwa, działania o charakterze wojennym (niezależnie od tego czy wojna została wypowiedziana, czy nie), wojny domowej, rebelii, rewolucji, powstania, rozruchów, strajku, lokautu, aktów sabotażu, zamieszek wewnętrznych, wojskowego lub cywilnego zamachu stanu, zorganizowanych działań lub działań w złym zamiarze osób działających w imieniu lub w powiązaniu z organizacjami politycznymi, spisku, konfiskaty, rekwizycji, zajęcia, zniszczenia lub uszkodzenia z nakazu organów sprawujących władzę;
 - 3) powstałych w związku z terroryzmem, rozumianym jako wszelkiego rodzaju działania z użyciem siły, przemocy lub groźby użycia przemocy przez osobę lub grupę osób działających samodzielnie lub na rzecz bądź z ramienia jakiegokolwiek organizacji bądź rządu w celach politycznych, ekonomicznych, religijnych, ideologicznych lub podobnych włączając zamiar wywarcia wpływu na rząd bądź zastraszenia społeczeństwa lub jakiegokolwiek jego części;
 - 4) powstałych wskutek wszelkich następstw reakcji jądrowej, promieniowania jądrowego lub skażenia promieniotwórczego.
4. PZM nie odpowiada za szkody, których wartość nie przekracza

kwoty 100 PLN.

§ 5. SUMA UBEZPIECZENIA

Suma ubezpieczenia / gwarancyjna wskazana w polisie stanowi górną granicę odpowiedzialności PZM za szkodę.

§ 6. SKŁADKA UBEZPIECZENIOWA

1. Wysokość składki ustalana jest na podstawie taryfy stawek obowiązującej w dniu zawarcia umowy lub w szczególnych wypadkach na podstawie indywidualnej oceny ryzyka, z uwzględnieniem zakresu umowy ubezpieczenia, okresu ubezpieczenia, wysokości udziału własnego, rodzaju zastosowanych zabezpieczeń, dotychczasowego przebiegu ubezpieczenia oraz formy płatności.

2. Składka opłacana jest jednorazowo jednocześnie z zawarciem umowy, chyba, że w polisie określono inny sposób i termin opłacenia składki.

3. Na wniosek Ubezpieczającego płatność składki może zostać rozłożona na raty. Terminy płatności i wysokość rat określone są w polisie.

4. W przypadku, gdy składka lub rata składki za ubezpieczenie płatna jest w formie przelewu bankowego lub przekazu pocztowego za dzień opłacenia składki lub raty przyjmuje się datę obciążenia rachunku bankowego Ubezpieczającego lub datę stempla pocztowego na przekazie pocztowym pod warunkiem, że na rachunku Ubezpieczającego znajdowały się wystarczające środki.

§ 7. ZAWARCIE UMOWY UBEZPIECZENIA

1. Umowa zawierana jest na podstawie wniosku o ubezpieczenie, stanowiącego jej integralną część.

2. PZM może zwrócić się do Ubezpieczającego o dodatkowe informacje, uzależniając zawarcie umowy od ich dostarczenia oraz treści.

3. Umowę zawiera się na 365 dni („okres roczny”), o ile nie umówiono się inaczej.

4. Zawarcie umowy PZM potwierdza polisą.

§ 8. POCZĄTEK I KONIEC ODPOWIEDZIALNOŚCI

1. Odpowiedzialność PZM rozpoczyna się od dnia następującego po zawarciu umowy, nie wcześniej jednak niż od dnia następnego po zapłaceniu składki lub jej pierwszej raty, o ile strony nie umówiły się inaczej.

2. W przypadku niedokonania wpłaty składki lub jej pierwszej raty w oznaczonym terminie, PZM może wypowiedzieć umowę ze skutkiem natychmiastowym i żądać zapłaty składki za okres, przez który ponosiło odpowiedzialność z umowy ubezpieczenia. W braku wypowiedzenia umowy wygasa ona z końcem okresu, za który przypadała niezapłacona składka.

3. Jeżeli Ubezpieczający nie zapłacił w terminie wymagalnej kolejnej raty składki, PZM wezwie Ubezpieczającego na piśmie do jej zapłaty, w terminie 7 dni od dnia otrzymania wezwania, pod rygorem ustania odpowiedzialności z umowy ubezpieczenia. Jeżeli pomimo otrzymanego wezwania do zapłaty wymagalnej raty składki Ubezpieczający nie dokona jej zapłaty, odpowiedzialność PZM ustaje, a umowa ulega rozwiązaniu z końcem okresu, za który przypadała zapłacona rata składki.

4. Odpowiedzialność PZM kończy się z chwilą:

- 1) zakończenia okresu ubezpieczenia;
- 2) z końcem okresu, za który przypadała zapłacona rata składki, o którym mowa w ust. 3 powyżej;
- 3) odstąpienia od umowy;
- 4) wypłaty odszkodowania lub odszkodowań w łącznej wysokości równej sumie ubezpieczenia / gwarancyjnej.

5. W przypadku zbycia przedmiotu ubezpieczenia na inną osobę, prawa z umowy przysługujące zbywcy przedmiotu ubezpieczenia przechodzą na nabywcę, pod warunkiem, że nabywca uzyska pisemną zgodę PZM na przejście praw z umowy, na nabywcę przechodzą także obowiązki z umowy obciążające zbywcę. Nabywca zobowiązany jest powiadomić PZM o nabyciu przedmiotu ubezpieczenia w terminie 3 dni od daty zdarzenia powodującego zbycie przedmiotu ubezpieczenia.

6. Jeżeli nabywca nie powiadomił PZM o fakcie nabycia przedmiotu ubezpieczenia w terminie określonym w ust. 5, umowę w stosunku do tego przedmiotu uważa się za wygasłą z chwilą jego przejścia na nabywcę.

7. Wznowienie odpowiedzialności PZM z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia może nastąpić:

1) następnego dnia po zapłacie nieopłaconej w terminie składki lub kolejnej raty składki; wysokość należnej składki lub raty składki ustalana jest z pomniejszeniem proporcjonalnym do okresu, w którym PZM nie udzielało ochrony ubezpieczeniowej,

2) następnego dnia po zapłacie dodatkowej składki za doubezpieczenie w przypadku, gdy odpowiedzialność PZM ustała wskutek wyczerpania sumy ubezpieczenia.

8. Wznowienie odpowiedzialności PZM z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia wymaga pisemnego potwierdzenia przez PZM.

§ 9. ODSTĄPIENIE OD UMOWY I ROZWIĄZANIE UMOWY

1. Jeżeli umowa jest zawarta na okres dłuższy niż 6 miesięcy, Ubezpieczający ma prawo odstąpienia od umowy, w terminie 30 dni od dnia jej zawarcia.

2. Odstąpienie od umowy nie zwalnia Ubezpieczającego z obowiązku zapłacenia składki za okres, w którym PZM ponosiło odpowiedzialność.

3. Umowa może być rozwiązana w drodze pisemnego wypowiedzenia:

1) przez każdą ze stron w ciągu miesiąca od daty wypłaty odszkodowania lub daty doręczenia Ubezpieczającemu odmowy wypłaty odszkodowania, z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia;

2) przez PZM ze skutkiem natychmiastowym:

a) w razie stwierdzenia rażących zaniedbań w zabezpieczeniu przedmiotu ubezpieczenia;

b) w razie stwierdzenia, że Ubezpieczający lub jego przedstawiciel zataił przed PZM informacje, o które PZM zapytywało przed zawarciem umowy;

c) w razie stwierdzenia, że Ubezpieczony zataił przed PZM informacje, o które PZM zapytywało przed zawarciem umowy, chyba że Ubezpieczony nie wiedział o zawarciu umowy.

4. W przypadku odstąpienia od umowy lub jej rozwiązania przez którąkolwiek ze stron, składka za niewykorzystany okres ubezpieczenia podlega zwrotowi.

5. Wysokość należnej do zwrotu składki ustala się w kwocie wyliczonej proporcjonalnie do długości niewykorzystanego okresu ubezpieczenia, przy czym każdy rozpoczęty dzień ubezpieczenia traktuje się jako pełny.

6. Składka za niewykorzystany okres ubezpieczenia nie podlega zwrotowi, jeżeli:

1) PZM wypłaciło, przed datą rozwiązania umowy, odszkodowanie lub odszkodowania w wysokości równej sumie ubezpieczenia / gwarancyjnej;

2) PZM jest zobowiązane do wypłaty, z tytułu wypadku zaszłego przed datą rozwiązania umowy, odszkodowania w wysokości równej sumie ubezpieczenia lub wypłata odszkodowania spowoduje wyczerpanie (konsumpcję) sumy ubezpieczenia / gwarancyjnej;

3) PZM jest zobowiązane do wypłaty, z tytułu wypadku zaszłego

przed datą rozwiązania umowy, odszkodowania w wysokości odpowiadającej pełnej wartości przedmiotu ubezpieczenia.

§ 10. OBOWIĄZKI UBEZPIECZAJĄCEGO

1. Ubezpieczający zobowiązany jest podać do wiadomości PZM zgodnie z prawdą i jego najlepszą wiedzą wszystkie znane sobie okoliczności dotyczące przedmiotu ubezpieczenia, o które PZM zapytywało w formularzu lub innych pismach przed zawarciem umowy. Jeżeli ubezpieczający zawiera umowę przez przedstawiciela, obowiązek ten ciąży również na przedstawicielu i obejmuje ponadto okoliczności jemu znane.

2. W czasie trwania umowy Ubezpieczający zobowiązany jest do pisemnego zawiadomiania PZM o wszelkich zmianach okoliczności wymienionych w ust. 1, po otrzymaniu o nich wiadomości.

3. PZM nie ponosi odpowiedzialności za skutki okoliczności, które z naruszeniem ustępów poprzedzających nie zostały podane do jego wiadomości. Jeżeli do naruszenia ustępów poprzedzających doszło z winy umyślnej, w razie wątpliwości przyjmuje się, że wypadek przewidziany umową i jego następstwa są skutkiem okoliczności, o których mowa w zdaniu poprzedzającym.

4. Jeżeli umowę zawarto na cudzy rachunek obowiązki określone w ustępach 1-3 powyżej spoczywają także na Ubezpieczonym, chyba że nie wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek.

5. Ponadto w czasie trwania umowy Ubezpieczający, a także Ubezpieczony, jeśli wiedział, że umowę zawarto na jego rachunek, zobowiązany jest do:

1) przestrzegania wszelkich przepisów dotyczących przedmiotu ubezpieczenia, a w szczególności przepisów prawa budowlanego, ochrony przeciwpożarowej, przepisów o budowie i eksploatacji urządzeń technicznych oraz zaleceń producenta w zakresie montażu, warunków eksploatacji i sposobu użytkowania urządzeń objętych umową.

2) przestrzegania uzgodnionych z PZM zaleceń dodatkowych oraz terminów ich realizacji, które były warunkiem zawarcia lub kontynuacji umowy - w szczególności usunięcia zagrożeń będących przyczyną powstałej w okresie wcześniejszym szkody;

3) zapewnienia prawidłowego utrzymania, konserwacji i eksploatacji przedmiotu ubezpieczenia.

6. W przypadku zajścia wypadku objętego umową Ubezpieczający, a także Ubezpieczony, jeśli wiedział, że umowę zawarto na jego rachunek, zobowiązany jest do:

1) użycia dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów;

2) niezwłocznego powiadomienia Policji o wypadku, o ile zaistniały okoliczności wymagające podjęcia czynności dochodzeniowych;

3) niezwłocznego powiadomienia PZM, nie później jednak niż w ciągu 2 dni roboczych od daty wypadku lub uzyskania o nim informacji;

4) niedokonywania ani niedopuszczania do dokonania żadnych zmian w przedmiocie ubezpieczenia przed przeprowadzeniem oględzin przez osobę upoważnioną przez PZM, chyba że:

a) zmiana jest niezbędna w celu zabezpieczenia przedmiotu ubezpieczenia po szkodzie albo zmniejszenia jej rozmiaru;

b) oględziny nie zostały dokonane w ciągu 5 dni roboczych od daty powiadomienia o szkodzie;

5) umożliwienia dostępu do przedmiotu ubezpieczenia osobie upoważnionej przez PZM w celu przeprowadzenia likwidacji szkody;

6) przedłożenia PZM rachunku poniesionych strat oraz umożliwienia PZM dokonania wszelkich ustaleń dotyczących przyczyny i rozmiaru szkody, jak również udostępnienia wszelkich dokumentów, niezbędnych

do ustalenia okoliczności powstania szkody, zasadności i wysokości roszczenia oraz udzielenia w tym celu wszelkiej pomocy i wyjaśnień;
7) stosowania się do zaleceń PZM udzielając informacji i niezbędnych pełnomocnictw oraz zwolnienia leczących go lekarzy z obowiązku zachowania tajemnicy lekarskiej oraz udostępnienia PZM dokumentacji jego leczenia.

7. PZM uprawnione jest do zmniejszenia odpowiednio wysokości odszkodowania, jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony, (jeśli wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek) umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa nie zawiadomił PZM o zajściu wypadku w terminie określonym w ust. 6 pkt 3, o ile naruszenie tego obowiązku przyczyniło się do zwiększenia szkody lub uniemożliwiło PZM ustalenie okoliczności i skutków wypadku.

8. PZM wolne jest od odpowiedzialności, jeżeli Ubezpieczający lub Ubezpieczony, (jeśli wiedział o zawarciu umowy na jego rachunek) umyślnie lub wskutek rażącego niedbalstwa, pomimo ciężącego na nim obowiązku nie zastosował środków określonych w ust. 6 pkt 1, a szkoda powstała wskutek niewykonania powyższego obowiązku.

UBEZPIECZENIE MIENIA

§ 11. PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

1. Przedmiotem ubezpieczenia są:

- 1)** dom mieszkalny;
 - 2)** mieszkanie;
 - 3)** stałe elementy znajdujące się w domu mieszkalnym;
 - 4)** stałe elementy znajdujące się w mieszkaniu;
 - 5)** budynki gospodarcze;
 - 6)** budowle;
 - 7)** obiekty małej architektury;
 - 8)** mienie ruchome;
 - 9)** domy mieszkalne oraz budynki gospodarcze znajdujące się w trakcie budowy.
- 2.** Budynki gospodarcze, budowle oraz obiekty małej architektury mogą zostać objęte ochroną ubezpieczeniową pod warunkiem jednoczesnego ubezpieczenia mieszkania lub domu mieszkalnego.
- 3.** Dzieła sztuki, antyki oraz zbiory kolekcjonerskie mogą zostać objęte ochroną ubezpieczeniową pod warunkiem ich uprzedniego skatalogowania i wyceny rzeczoznawczej na koszt Ubezpieczającego.
- 4.** Ubezpieczeniem może zostać objęte mienie będące w posiadaniu Ubezpieczającego, do którego posiada tytuł prawny.
- 5.** Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje stałe elementy i mienie ruchome znajdujące się:
- 1)** w domu mieszkalnym lub mieszkaniu wskazanym w umowie ubezpieczenia;
 - 2)** w garażu, w piwnicy, na strychu, w pralni domowej lub w innych pomieszczeniach przynależnych znajdujących się w tym samym budynku wielomieszkaniowym, w którym jest ubezpieczone mieszkanie;
 - 3)** w garażu lub w budynku gospodarczym położonym na terenie tej samej posesji, na terenie, której znajduje się ubezpieczony dom mieszkalny;
 - 4)** w garażu wskazanym w umowie ubezpieczenia.
- 6.** W przypadku zmiany domu mieszkalnego lub mieszkania określonego w umowie ubezpieczenia, ochrona ubezpieczeniowa przechodzi na nowy dom mieszkalny lub mieszkanie. Ubezpieczający może wypowiedzieć umowę z zachowaniem 30 dniowego okresu wypowiedzenia, którego bieg rozpoczyna się z dniem doręczenia wypowiedzenia. W czasie przeprowadzki ochroną ubezpieczeniową objęte są obydwie lokalizacje, nie dłużej jednak niż 30 dni od rozpoczęcia przeprowadzki,

o której poinformowano PZM.

§ 12. ZAKRES UBEZPIECZENIA

1. Dom mieszkalny, mieszkanie, stałe elementy, mienie ruchome, budynki gospodarcze, budowle, obiekty małej architektury oraz domy mieszkalne lub budynki gospodarcze znajdujące się w trakcie budowy objęte są ochroną ubezpieczeniową od następujących zdarzeń losowych:

- 1)** dymu i sadzy;
 - 2)** gradu;
 - 3)** huku ponaddźwiękowego;
 - 4)** huraganu;
 - 5)** lawiny;
 - 6)** śniegu;
 - 7)** opadów atmosferycznych;
 - 8)** osunięcia się ziemi;
 - 9)** powodzi;
 - 10)** pożaru;
 - 11)** przepięcia;
 - 12)** terroryzmu;
 - 13)** trzęsienia ziemi;
 - 14)** uderzenia pojazdu;
 - 15)** upadku drzew;
 - 16)** upadku statku powietrznego;
 - 17)** wandalizmu;
 - 18)** wybuchu;
 - 19)** zalania;
 - 20)** zapadania się ziemi;
 - 21)** zniszczenia w wyniku akcji ratowniczej prowadzonej w związku ze zdarzeniami losowymi wymienione w pkt 1) -20).
- 2.** Mienie ruchome oraz stałe elementy są objęte ochroną ubezpieczeniową od szkód powstałych wskutek:
- 1)** kradzieży z włamaniem;
 - 2)** rabunku.
- 3.** PZM obejmuje ochroną ubezpieczeniową szkody zaistniałe w mieniu ruchomym podczas przeprowadzki, które powstały wskutek zdarzeń losowych określonych w § 12 ust. 1. pkt 1) -20), wypadku, jakiemu uległ środek transportu oraz rabunku, pod warunkiem, że przewóz wykonywany jest odpłatnie przez przewoźnika.
- 4.** Ochroną ubezpieczeniową objęte jest mienie ruchome we wszystkich fazach transportu, z wyłączeniem załadunku i wyładunku.
- 5.** PZM obejmuje ochroną ubezpieczeniową również szkody:
- 1)** spowodowane wyciekami wody z łózka wodnego lub akwarium;
 - 2)** w rzeczach osobistych gości;
 - 3)** w produktach przechowywanych w lodówkach lub zamrażarkach powstałe na skutek rozmrożenia spowodowanego zakłóceniami w ich funkcjonowaniu lub przerwami w dostawie prądu, wywołanymi zdarzeniami objętymi ochroną ubezpieczeniową.
- 6.** Mieszkanie objęte jest ochroną ubezpieczeniową od całkowitego zniszczenia lub uszkodzenia, które uniemożliwia w nim dalsze zamieszkiwanie, a powstało wskutek zdarzeń losowych określonych w ust. 1.
- 7.** Całkowite zniszczenie lub uszkodzenie mieszkania uniemożliwiającego dalsze w nim zamieszkiwanie musi zostać potwierdzone prawomocną decyzją administracyjną o zakazie użytkowania. Taka decyzja powinna być wydana przez odpowiedni organ administracji państwowej lub samorządowej w trybie określonym w kodeksie postępowania administracyjnego.
- 8.** Jeżeli mienie ruchome i stałe elementy są ubezpieczone od kradzieży

z włamaniami i rabunku, to ochrona ubezpieczeniowa obejmuje również, udokumentowane koszty naprawy uszkodzonych lub zniszczonych zabezpieczeń.

9. W granicach sum ubezpieczenia z zastrzeżeniem limitów, o których mowa w § 15 OWU, PZM ponosi również odpowiedzialność ubezpieczeniową za szkody w przedmiocie ubezpieczenia powstałe w czasie akcji ratowniczej, prowadzonej w związku z wystąpieniem zdarzenia objętego umową ubezpieczenia (polisą), a także za faktycznie poniesione i udokumentowane koszty wynikłe z zastosowania wszelkich dostępnych Ubezpieczającemu środków w celu zmniejszenia powstałej szkody w przedmiocie ubezpieczenia i zabezpieczenia bezpośrednio zagrożonego przedmiotu ubezpieczenia przed szkodą oraz za udokumentowane koszty uprzątnięcia pozostałości po szkodzie. Wprowadza się limit za udokumentowane koszty uprzątnięcia pozostałości po szkodzie w wysokości do 5% wartości szkody.

10. W przypadku ubezpieczenia w zakresie kradzieży z włamaniami i rabunku PZM zwraca Ubezpieczającemu / Ubezpieczonemu faktycznie poniesione koszty naprawy zniszczonych lub uszkodzonych zabezpieczeń mienia w granicach sumy ubezpieczenia mienia ruchomego i stałych elementów nieprzekraczających 10% sumy ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów, jednak nie więcej niż 5.000 PLN.

11. Ubezpieczenie domu mieszkalnego, mieszkania oraz stałych elementów obejmuje również ubezpieczenie udokumentowanych kosztów najmu lokalu zastępczego.

12. PZM pokrywa koszty najmu lokalu zastępczego pod warunkiem, że ubezpieczony dom mieszkalny lub mieszkanie nie nadają się do zamieszkiwania, przez co najmniej 3 dni.

13. Koszty najmu są pokrywane od trzeciego dnia od powstania szkody do momentu, w którym dom mieszkalny lub mieszkanie ponownie zacznie nadawać się do zamieszkania, jednak nie dłużej niż 90 dni. Koszty najmu nie mogą przekroczyć 0,5% sumy ubezpieczenia domu mieszkalnego lub mieszkania - za jeden dzień.

§ 13. WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

1. Poza wyłączeniami określonymi w § 4 OWU ochroną ubezpieczeniową PZM nie są objęte:

- 1)** złoto, srebro, platyna w sztabach i w złomie;
- 2)** papiery wartościowe, czek, weksle, akcje, obligacje, konosamenty, akredytywy dokumentowe i inne dokumenty zastępujące w obrocie gotówkę;
- 3)** kamienie szlachetne, półszlachetne, syntetyczne oraz szlachetne substancje organiczne (perły, bursztyny, korale) niestanowiące wyrobu użytkowego;
- 4)** akta, dokumenty i rękopisy;
- 5)** broń, (z wyjątkiem broni myśliwskiej) oraz trofea myśliwskie;
- 6)** programy komputerowe i dane na nośnikach wszelkiego rodzaju;
- 7)** pojazdy mechaniczne oraz paliwa napędowe;
- 8)** mienie przewożone przez firmy kurierskie;
- 9)** wartości pieniężne i papiery wartościowe podczas transportu,
- 10)** grunty (łącznie z systemem melioracji lub kanałów przepustowych), zbiorniki wodne (naturalne i sztuczne), mienie znajdujące się pod ziemią, podjazdy, chodniki, drogi, kable, kanały, rowy;
- 11)** szkody w mieniu ruchomym w ilościach wskazujących na przeznaczenie handlowe;
- 12)** szkody w mieniu ruchomym, takim jak wartości pieniężne, sprzęt audiowizualny, elektroniczny, fotograficzny, komputerowy, dzieła sztuki, antyki, zbiory kolekcjonerskie, przechowywanym w pomieszczeniach wskazanych w § 2 pkt 3, 4, 25, 29.

2. PZM nie obejmuje odpowiedzialnością ubezpieczeniową szkód:

- 1)** w mieniu, którego zakup potwierdzony jest fałszywymi dowodami zakupu lub dowodami wystawionymi przez nieistniejące w chwili wystawienia podmioty gospodarcze oraz nielegalnie wprowadzonego na polski obszar celny;
- 2)** powstałych w domach mieszkalnych, budowlach, budynkach gospodarczych oraz obiektach małej architektury wzniesionych niezgodnie z prawem budowlanym lub bez wymaganego pozwolenia na budowę, bądź przeznaczonych do rozbiórki;
- 3)** powstałych w wyniku wad konstrukcyjnych lub zastosowania wadliwych, bądź niewłaściwych materiałów budowlanych, jeżeli za budowę, rozbudowę, przebudowę, montaż lub remont odpowiedzialny jest Ubezpieczający lub osoby bliskie;
- 4)** spowodowanych zapadaniem się ziemi, gdy są to szkody związane z ruchem zakładu górniczego lub powstałe w związku z robotami ziemnymi;
- 5)** związanych z prowadzonymi w miejscu ubezpieczenia pracami budowlanymi, montażowymi lub instalacyjnymi (w rozumieniu ustawy Prawo Budowlane z dnia 7 lipca 1994 r., tekst jednolity Dz. U. z 2003 r. nr 207, poz. 2016 z późn. zm.), chyba że fakt prowadzenia takich robót został uprzednio pisemnie zgłoszony przez Ubezpieczającego PZM i PZM pisemnie potwierdziło kontynuację ochrony ubezpieczeniowej;
- 6)** powstałych w ubezpieczonym mieniu z powodu zakłóceń lub przerw w dostawie wody, gazu, energii elektrycznej lub ciepłej, paliwa oraz w świadczeniu usług telekomunikacyjnych, a także zasilaniu prądem elektrycznym urządzeń wszelkiego rodzaju, bez względu na ich przyczynę, z zastrzeżeniem postanowień § 12 ust 5 pkt 3);
- 7)** w instalacjach i sieciach elektrycznych (elektroenergetycznych) lub elektronicznych spowodowane uderzeniem pioruna;
- 8)** powstałych w wyniku zamarzania lub rozmrażania wody w instalacjach i urządzeniach;
- 9)** polegających na systematycznym zawilgoceniu przedmiotu ubezpieczenia z powodu nieszczelności urządzeń wodociągowo -kanalizacyjnych, technologicznych lub centralnego ogrzewania, a także ciągłego i samoistnego przenikania wód gruntowych, zagrzybienia lub przemarzania ścian;
- 10)** powstałych na skutek osiadania gruntu;
- 11)** powstałych na skutek emisji, wycieku lub innej formy przedostawania się do powietrza, wody lub gruntu jakiegokolwiek substancji;
- 12)** wynikających z korozji, erozji, kawitacji, procesów oksydacyjnych, osadzania się kamienia kotłowego;
- 13)** wynikających z normalnego zużycia lub starzenia się ubezpieczonego mienia w związku z jego użytkowaniem lub eksploatacją, a także szkód o charakterze wyłącznie estetycznym (np. zarysowania, pomalowanie powierzchni, graffiti), które nie ograniczają jego funkcjonalności;
- 14)** związanych ze stopniowo postępującym pogarszaniem właściwości, odkształcaniem lub deformacją, powolnym działaniem czynników termicznych i biologicznych (m. in. pleśni, porostów, grzybów, mokrego i suchego rozkładu, insektów, bakterii);
- 15)** powstałych na skutek prowadzenia w miejscu ubezpieczenia działalności gospodarczej;
- 16)** powstałych w następstwie złego stanu technicznego dachu, rur spustowych lub rynien, stolarki okiennej lub drzwiowej, jeżeli obowiązek konserwacji i utrzymania stanu technicznego tych urządzeń należy do Ubezpieczającego / Ubezpieczonego, a Ubezpieczający / Ubezpieczony przy zachowaniu zwykłej staranności powinien był wiedzieć o powstałych nieszczelnościach, lub jeżeli wiedząc o istniejących zaniedba-

niach w tym zakresie nie występował pisemnie do właściciela lub administratora budynku z żądaniem ich usunięcia;

17) związanych z naprawą lub rozruchem instalacji użytkowych;

18) spowodowanych materiałami wybuchowymi;

19) powstałych w wyniku niewłaściwego załadowania lub niedostatecznego opakowania mienia bądź użycia środka transportu nieprzystosowanego do przewozu tego rodzaju mienia (dotyczy szkód powstałych w mieniu ruchomym podczas przeprowadzki);

20) powstałych w mieniu ruchomym i stałych elementach, jeżeli dom mieszkalny lub mieszkanie były niezamieszkałe nieprzerwanie dłużej niż 30 dni.

§ 14. SUMA UBEZPIECZENIA

1. Sumy ubezpieczenia ustalane są dla:

1) mieszkania - wg wartości rynkowej z dnia zawarcia umowy ubezpieczenia;

2) domu mieszkalnego:

a) wg wartości odtworzeniowej, jeżeli wiek domu nie przekracza 40 lat;

b) wg wartości rzeczywistej, w pozostałych przypadkach.

3) budynku gospodarczego, budowli i obiektów małej architektury:

a) wg wartości odtworzeniowej, jeżeli wiek przedmiotu nie przekracza 40 lat;

b) wg wartości rzeczywistej, w pozostałych przypadkach.

4) stałych elementów lub mienia ruchomego z wyjątkiem mienia ruchomego wymienionego wyżej w ust. 3 wg wartości odtworzeniowej lub wartości rzeczywistej;

5) domów mieszkalnych i budynków gospodarczych w budowie wg wartości odtworzeniowej końcowej.

2. Podstawą określenia sumy ubezpieczenia w pozostałych grupach mienia jest dla:

1) wyrobów ze złota, srebra, kamieni szlachetnych i pereł, a także platyny i pozostałych metali z grupy platynowców oraz monet złotych i srebrnych - cena zakupu bądź koszty wytworzenia lub cena rynkowa materiałów, z których zostały zrobione;

2) pozostałych wartości pieniężnych - wg wartości nominalnej z dnia zawarcia umowy ubezpieczenia. Wartość nominalną waluty obcej przelicza się na złote według średniego kursu ogłoszonego przez Prezesa NBP, obowiązującego w dniu zawarcia umowy ubezpieczenia;

3) dzieł sztuki, antyków i zbiorów kolekcjonerskich - wartość rynkowa z dnia zawarcia umowy ubezpieczenia.

3. W przypadku, gdy ubezpieczeniem objęta jest część domu mieszkalnego stanowiącego współwłasność kilku osób (z wyłączeniem małżonków), to suma ubezpieczenia winna być ustalana według wartości odpowiadającej oznaczonej w akcie notarialnym w wysokości udziału Ubezpieczonego we własności całego domu mieszkalnego.

4. W przypadku wzrostu wartości ubezpieczonego mienia w okresie ubezpieczenia Ubezpieczający może zgłosić to do PZM i za jego zgodą dokonać podwyższenia sumy ubezpieczenia (dokonać doubezpieczenia) odpłacając dodatkową składkę ubezpieczeniową.

5. Każdorazowa wypłata odszkodowania powoduje zmniejszenie sumy ubezpieczenia o kwotę wypłaconego odszkodowania. W przypadku, gdy wyczerpie się suma ubezpieczenia wygasa odpowiedzialność Ubezpieczyciela z tytułu zawartej umowy ubezpieczenia.

§ 15. LIMITY ODPOWIEDZIALNOŚCI

1. Górną granicę odpowiedzialności PZM za szkody powstałe w poszczególnych składnikach mienia, w granicach sum ubezpieczenia,

stanowi kwota:

1) w sprzęcie audiowizualnym, fotograficznym, elektronicznym, komputerowym i instrumentach muzycznych - **50 000 PLN** na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia, jednak nie więcej niż suma ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów;

2) dla wartości pieniężnych - **5 000 PLN** na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia, jednak nie więcej niż suma ubezpieczenia mienia ruchomego i stałych elementów;

3) dla dzieł sztuki, antyków lub zbiorów kolekcjonerskich - **30 000 PLN** na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia, jednak nie więcej niż suma ubezpieczenia mienia ruchomego i stałych elementów;

4) dla optyki lub broni myśliwskiej - **10 000 PLN** na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia, jednak nie więcej niż suma ubezpieczenia mienia ruchomego i stałych elementów;

5) dla odzieży ze skór naturalnych lub futer - **7 000 PLN** na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia, jednak nie więcej niż suma ubezpieczenia mienia ruchomego i stałych elementów;

6) w mieniu ruchomym podczas przeprowadzki - **20 000 PLN** na wszystkie i **10 000 PLN** na jedno zdarzenie powstałe w okresie ubezpieczenia, jednak nie więcej niż suma ubezpieczenia mienia ruchomego;

7) w mieniu ruchomym znajdującym się w ubezpieczonych budynkach gospodarczych oraz pomieszczeniach gospodarczych i przynależnych - **5 000 PLN** na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia, jednak nie więcej niż suma ubezpieczenia mienia ruchomego i stałych elementów wyposażenia;

8) dla szkód w rzeczach osobistych gości - **1 000 PLN** na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia, jednak nie więcej niż suma ubezpieczenia mienia ruchomego i stałych elementów wyposażenia.

2. Ponadto w ramach sum ubezpieczenia, określonych w umowie ubezpieczenia, górną granicę odpowiedzialności PZM za szkodę:

1) spowodowaną przepięciem - stanowi kwota **50 000 PLN** na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia, jednak nie więcej niż suma ubezpieczenia mienia ruchomego i stałych elementów wyposażenia,

2) spowodowaną wandalizmem - stanowi kwota **10 000 PLN** na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia, jednak nie więcej niż suma ubezpieczenia mienia ruchomego i stałych elementów wyposażenia,

3) spowodowaną upadkiem drzew - stanowi kwota **10 000 PLN** na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia, jednak nie więcej niż suma ubezpieczenia mienia ruchomego i stałych elementów wyposażenia,

4) spowodowana rabunkiem poza miejscem ubezpieczenia - stanowi kwota **300 PLN** na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia,

5) w siłownikach stanowiących napęd bramy lub drzwi garażowych - **5 000 PLN** na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia.

§ 16. WYMOGI ZABEZPIECZENIE MIENIA

1. Ubezpieczający / Ubezpieczony zobowiązany jest do należytego zabezpieczenia mienia przed kradzieżą z włamaniem i rabunkiem.

2. Mienie jest odpowiednio zabezpieczone, jeśli spełnia następujące wymogi:

1) wszystkie wejścia do domu mieszkalnego lub mieszkania winny być zabezpieczone pełnymi drzwiami zewnętrznymi, zamykanymi na co

najmniej dwa zamki wielozastawkowe lub jeden atestowany albo wielopunktowy oraz muszą być prawidłowo osadzone. Wymogi zabezpieczeń spełniają także drzwi o podwyższonej odporności na włamanie potwierdzonej atestem z jednym zamkiem, wielozastawkowym. Atesty muszą być wydane przez Instytut Mechaniki Precyzyjnej lub inną instytucję upoważnioną do jego wydania;

2) poza wyżej przedstawionymi wymogami w pkt 1), jeśli drzwi zewnętrzne domu mieszkalnego lub mieszkania zawierają w swojej konstrukcji elementy szklane to muszą one być tak zabezpieczone, że po ich wybiciu uniemożliwione jest wejście i otwarcie zamka w tych drzwiach;

3) stan techniczny drzwi i okien wraz z ościeżnicami musi zapewnić trwałe zamocowanie zamków tak, aby nie było możliwości ich wypchnięcia bez wylamania;

4) wejście do piwnicy, garażu, budynku gospodarczego lub innego pomieszczenia gospodarczego zabezpieczone powinno być drzwiami zamykanymi, na co najmniej jeden zamek wielozastawkowy, kłódkę wielozastawkową, elektroniczny system zamykania lub inny atestowany system zabezpieczenia;

5) drzwi balkonowe, tarasowe o konstrukcji drzwi balkonowych oraz okna są wtedy prawidłowo obsadzone i zamknięte, jeśli niemożliwe jest ich otwarcie przez osoby trzecie bez użycia siły i narzędzi z zastrzeżeniem postanowień pkt 3);

6) klucze do zamków, kłódek muszą znajdować się w wyłącznym posiadaniu Ubezpieczającego, osób mu bliskich lub przez niego upoważnionych do ich przechowywania; w razie zagubienia albo zaginięcia kluczy (także kluczy zapasowych) Ubezpieczający / Ubezpieczony po otrzymaniu o tym wiadomości jest obowiązany niezwłocznie zmienić zamki na swój koszt;

7) za prawidłowo zabezpieczone uważa się drzwi garażowe sterowane elektronicznie za pomocą pilota;

8) siłowniki stanowiące napęd bramy muszą być zamontowane wewnątrz posesji w sposób uniemożliwiający ich kradzież z zewnątrz bez użycia siły lub narzędzi.

3. Ubezpieczający obowiązany jest również przestrzegać przepisy przeciwpożarowe, dbać o konserwację przewodów i urządzeń doprowadzających i odprowadzających wodę oraz stosować w terminie odpowiednie środki ochronne w celu zabezpieczenia przed mrozem właściwych przewodów i urządzeń.

4. Jeśli Ubezpieczający nie dopełni obowiązków wymienionych w ust. 1 -3, to PZM odmawia wypłaty odszkodowania w całości lub w odpowiedniej części w zależności od tego, w jakim stopniu niedopełnienie tych obowiązków miało wpływ na powstanie szkody.

§ 17. USTALENIE WYSOKOŚCI ODSZKODOWANIA

1. Wysokość szkody ustalana jest przez PZM według następujących zasad:

1) dla domów mieszkalnych - według wartości rzeczywistej lub odtworzeniowej odpowiednio do wartości, według której ustalono sumę ubezpieczenia;

2) dla budynków gospodarczych, budowli i obiektów małej architektury - według wartości rzeczywistej lub odtworzeniowej,

3) dla mieszkań - według wartości rynkowej,

4) dla mienia ruchomego poza wymienionymi w pkt 5) - 8) lub stałych elementów - według wartości rzeczywistej lub odtworzeniowej odpowiednio do wartości, według której ustalono sumę ubezpieczenia bądź według wysokości kosztów naprawy, jeżeli rozmiar szkody ustala się, jako koszty naprawy; wartość tych kosztów powinna być udokumento-

wana rachunkiem lub kalkulacją poszkodowanego, który szkodę usunął własnymi siłami,

5) dla wyrobów ze złota, srebra, kamieni szlachetnych i pereł, a także platyny i pozostałych metali z grupy platynowców - według ceny zakupu bądź kosztów wytworzenia lub ceny rynkowej materiałów, z których zostały zrobione,

6) dla monet złotych i srebrnych - według wartości złomu. Nie dotyczy to monet, które są prawnym środkiem płatniczym, a ich nominalna wartość jest wyższa od wartości złomu - w takim przypadku za wysokość szkody przyjmuje się wartość nominalną tych monet,

7) dla gotówki - według wartości nominalnej. Dla waluty obcej wartość nominalną przelicza się na złote według średniego kursu ogłoszonego przez Prezesa NBP, obowiązującego w dniu powstania szkody,

8) dla dzieł sztuki, antyków i zbiorów kolekcjonerskich - według wartości rynkowej,

9) dla domów mieszkalnych i budynków gospodarczych w budowie - według wartości odtworzeniowej końcowej.

2. Wysokość szkody w odniesieniu do części domu mieszkalnego, który stanowi współwłasność kilku osób (z wyłączeniem małżonków) powinna być ustalona w sposób wskazany w ust. 1 pkt 1). Wysokość odszkodowania ustala się przy tym, jako udział w szkodzie proporcjonalnie do udziału Ubezpieczającego / Ubezpieczonego we własności całego domu mieszkalnego.

3. Wysokość szkody zmniejsza się o wartość pozostałości, które mogą być przeznaczone do dalszego użytku, przeróbki lub sprzedaży.

4. Odszkodowanie ustala się w wysokości odpowiadającej rozmiarowi szkody w granicach sumy ubezpieczenia, z zastrzeżeniem postanowień ust. 2 oraz z uwzględnieniem limitów odpowiedzialności wskazanych w ust. 6 i postanowień ust. 7.

5. Zwrot kosztów remontu lub naprawy nie może przekroczyć w zależności od sposobu ustalenia sumy ubezpieczenia wartości odtworzeniowej lub rzeczywistej przedmiotu ubezpieczenia.

6. Wypłaty odszkodowań ustalone są do następujących wartości:

1) w sprzęcie audiowizualnym, fotograficznym, elektronicznym, komputerowym i instrumentach muzycznych - **50 000 PLN** na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia, jednak nie więcej niż suma ubezpieczenia ruchomości domowych i stałych elementów;

2) dla wartości pieniężnych - **5 000 PLN** na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia, jednak nie więcej niż suma ubezpieczenia mienia ruchomego i stałych elementów,

3) dla dzieł sztuki, antyków lub zbiorów kolekcjonerskich - **30 000 PLN** na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia, jednak nie więcej niż suma ubezpieczenia mienia ruchomego i stałych elementów;

4) dla optyki lub broni myśliwskiej - **10 000 PLN** na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia, jednak nie więcej niż suma ubezpieczenia mienia ruchomego i stałych elementów;

5) dla odzieży ze skór naturalnych lub futer - **7 000 PLN** na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia, jednak nie więcej niż suma ubezpieczenia mienia ruchomego i stałych elementów;

6) w mieniu ruchomym podczas przeprowadzki - **20 000 PLN** na wszystkie i **10 000 PLN** na jedno zdarzenie powstałe w okresie ubezpieczenia, jednak nie więcej niż suma ubezpieczenia mienia ruchomego;

7) w mieniu ruchomym znajdującym się w ubezpieczonych budynkach gospodarczych oraz pomieszczeniach gospodarczych i przynależnych - **5 000 PLN** na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia, jednak nie więcej niż suma ubezpieczenia mienia ruchomego

i stałych elementów wyposażenia;

8) dla szkód w rzeczach osobistych gości - **1 000 PLN** na jedno i wszystkie zdarzenia powstałe w okresie ubezpieczenia, jednak nie więcej niż suma ubezpieczenia mienia ruchomego i stałych elementów wyposażenia;

9) dla szkód spowodowana rabunkiem poza miejscem ubezpieczenia - **300 PLN** na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia;

10) dla szkód w siłownikach stanowiących napęd bramy lub drzwi garażowych - **5 000 PLN** na jedno i wszystkie zdarzenia w okresie ubezpieczenia.

7. Przy określeniu wysokości szkody nie uwzględnia się:

1) wartości zabytkowej, kolekcjonerskiej, pamiątkowej, naukowej, artystycznej przedmiotu ubezpieczenia oraz osobistych upodobań;

2) kosztów wynikających z braku części zamiennych lub materiałów potrzebnych do przywrócenia stanu istniejącego przed szkodą;

3) nakładów poniesionych do odkażenia pozostałości po szkodzie, usunięcia zanieczyszczeń gleby, wody, powietrza oraz rekultywację gruntów.

8. W przypadku stwierdzenia, iż w czasie powstania szkody nie zadziałał system zabezpieczenia mienia, za który udzielono zniżki składki, ustalone odszkodowanie zmniejsza się w takim procencie, o jaki udzielono zniżki składki.

9. W granicach sum ubezpieczenia, określonych w umowie dla poszczególnych grup mienia, odszkodowanie obejmuje:

1) utratę, zniszczenie, uszkodzenie lub ubytek mienia w następstwie wypadków wymienionych w umowie ubezpieczenia, w kwocie odpowiadającej rozmiarowi szkody;

2) koszty powołania rzeczoznawców, jeżeli PZM wyraziło zgodę na ich powołanie.

10. Jeżeli po wypłacie odszkodowania Ubezpieczający / Ubezpieczony odzyska utracone przedmioty, to zobowiązany jest niezwłocznie zwrócić PZM odszkodowanie za te przedmioty lub zrzec się praw do nich na rzecz PZM.

UBEZPIECZENIE ODPOWIEDZIALNOŚCI CYWILNEJ W ŻYCIU PRYWATNYM

§ 18. PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

Przedmiotem ubezpieczenia jest odpowiedzialność cywilna za szkody wyrządzone osobom trzecim w związku z posiadaniem lub użytkowaniem mieszkania lub domu mieszkalnego lub w związku z wykonywaniem czynności życia prywatnego.

§ 19. ZAKRES UBEZPIECZENIA

1. Ubezpieczenie obejmuje szkody na osobie i w mieniu wyrządzone na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz terenie Europy.

2. Ochrona ubezpieczeniowa obejmuje odpowiedzialność cywilną z tytułu:

1) posiadania i użytkowania nieruchomości lub mienia ruchomego;

2) posiadania zwierząt domowych, w tym psów, z zastrzeżeniem postanowień § 20 ust 3;

3) opieki nad niepełnoletnimi dziećmi zamieszkałymi z Ubezpieczającym;

4) posiadania i użytkowania urządzeń gospodarstwa domowego;

5) amatorskiego uprawiania sportu;

6) używanie rowerów, sprzętu pływającego i wózków inwalidzkich.

3. Ochroną ubezpieczeniową objęte są szkody na osobie lub w mieniu wyrządzone przez Ubezpieczającego / Ubezpiezonego oraz osoby bliskie zamieszkujące i pozostające we wspólnym gospodarstwie

domowym.

4. Ochrona ubezpieczeniowa bez konieczności opłacania dodatkowej składki obejmuje również szkody na osobie lub w mieniu wyrządzone w związku z wykonywaniem pracy na rzecz osób objętych ubezpieczeniem przez pomoc domową i opiekunki do dzieci zatrudnione przez Ubezpieczającego / Ubezpiezonego, niezależnie od podstawy prawnej zatrudnienia i formy umowy.

5. Umowa ubezpieczenia obejmuje szkody na osobie i w mieniu będące następstwem wypadku, który miał miejsce w okresie ubezpieczenia. Wszystkie szkody, które są następstwem tego samego wypadku, albo wynikające z tej samej przyczyny, niezależnie od liczby osób poszkodowanych, uważa się za powstałe w tej samej dacie.

6. W ramach udzielonej ochrony, PZM dokonuje oceny sytuacji faktycznej i prawnej oraz podejmuje decyzję o uznaniu roszczenia i wypłacie odszkodowania albo o prowadzeniu obrony Ubezpieczającego / Ubezpiezonego przed nieuzasadnionym roszczeniem.

7. PZM wypłaca poszkodowanemu odszkodowanie wyliczone według zasad odpowiedzialności cywilnej osoby objętej ubezpieczeniem.

8. PZM w ramach sumy gwarancyjnej pokrywa również koszty:

1) wynagrodzenia rzeczoznawców powołanych w uzgodnieniu z PZM w celu określenia okoliczności lub wielkości roszczenia (szkody);

2) obrony sądowej w sporze prowadzonym na zlecenie PZM lub za jego zgodą, jeżeli w wyniku wypadku powodującego odpowiedzialność Ubezpieczającego / Ubezpiezonego objętego ochroną ubezpieczeniową zostanie przeciwko sprawcy szkody wszczęte postępowanie karne. PZM pokrywa koszty obrony, tylko w przypadku gdy zażądał powołania obrońcy lub wyraził zgodę na pokrycie tych kosztów;

4) niezbędne do podjęcia działań przez Ubezpieczającego / Ubezpiezonego po wystąpieniu wypadku, poniesione w celu zapobieżenia szkodzie lub zmniejszeniu jej rozmiarów, jeżeli środki te były właściwe, gdyby nawet okazały się nieskuteczne.

§ 20. WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

1. Poza wyłączeniami odpowiedzialności określonymi w § 4 ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje odpowiedzialności cywilnej za szkody:

1) związane z prowadzeniem działalności gospodarczej, a także wyrządzone przez rzeczy dostarczone lub wytworzone przez osoby objęte ubezpieczeniem, albo prace lub usługi przez niewykonane;

2) związane z ruchem pojazdów mechanicznych, prowadzeniem gospodarstwa rolnego, w zakresie objętym systemem ubezpieczeń obowiązkowych;

3) powstałe wskutek uchybień w wykonywaniu czynności zawodowych przez osoby objęte ubezpieczeniem;

4) związane z użytkowaniem statków oraz urządzeń latających i pływających;

5) w ładunku, wynikłe z niewykonania lub z nienależytego wykonania umowy przewozu lub spedycji.

2. Ochrona ubezpieczeniowa nie obejmuje również odpowiedzialności cywilnej za szkody na osobie lub w mieniu, jeżeli:

1) osoba objęta ubezpieczeniem odpowiada za nie wskutek umownego przejęcia odpowiedzialności cywilnej osoby trzeciej, albo wskutek rozszerzenia zakresu własnej odpowiedzialności cywilnej wynikającej z ustawy;

2) wyrządzone są wzajemnie przez osoby ubezpieczone tą samą umową ubezpieczenia;

3) polegają na zapłacie wszelkiego rodzaju kar pieniężnych, grzywnien sądowych lub administracyjnych, zadatków, odszkodowań z tytułu odstąpienia od umowy, podatków publicznoprawnych lub opłat

manipulacyjnych nałożonych na osoby ubezpieczone;

4) związane są z naruszeniem praw autorskich, patentów, znaków towarowych i nazw fabrycznych;

5) powstaną w związku z oddaniem nieruchomości w odpłatne użytkowanie osobom trzecim na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu lub innego podobnego stosunku prawnego;

6) mogą być pokryte z umowy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej, zawartej z innym zakładem ubezpieczeń na wcześniejszy lub późniejszy okres ubezpieczenia,

7) wyrządzone są w związku z uczestnictwem osób objętych ubezpieczeniem w zawodach sportowych, w tym sportów wysokiego ryzyka albo w przygotowaniach do nich;

8) powstaną w wartościach pieniężnych, wyrobach z kamieni lub metali szlachetnych, szlachetnych substancjach organicznych, srebrnych lub złotych monetach, dokumentach, planach, zbiorach archiwalnych, filatelistycznych, numizmatycznych oraz dziełach sztuki, a także w kartach płatniczych i kredytowych wydawanych przez banki i inne instytucje;

9) powstaną w związku z uczestnictwem w polowaniu;

10) wynikną z przeniesienia chorób zakaźnych, o których istnieniu osoba objęta ubezpieczeniem wiedziała lub przy zachowaniu należytej staranności mogła dowiedzieć się;

11) powstaną w mieniu ruchomym, w tym pojazdach mechanicznych, z którego osoby objęte ubezpieczeniem korzystały na podstawie umowy najmu, dzierżawy, leasingu lub innego podobnego stosunku prawnego;

12) powstaną wskutek działania energii jądrowej lub skażenia radioaktywnego, promieni laserowych i maserowych oraz pola magnetycznego i elektromagnetycznego;

13) powstaną wskutek systematycznego, powolnego działania hałasu, wibracji, temperatury, wody lub innych czynników takich jak gazy, para, wilgoć, pył, sadza, zapadnięcia lub obsunięcia się ziemi oraz tworzenia się grzyba;

14) powstaną wskutek emisji, wycieku lub innej formy przedostania się do powietrza, wody lub gleby jakichkolwiek substancji.

3. Zachowując wyłączenia zawarte w § 4, § 20 ust 1 i 2 OWU, z odpowiedzialności PZM wyłączone są również szkody wyrządzone:

1) wskutek pogryzienia przez psy, które w momencie zdarzenia nie posiadały aktualnych i obowiązujących szczepień przeciw wściekliznie;

2) przez psy przebywające poza posesją lub mieszkaniem Ubezpieczającego / Ubezpieczonego bez kagańca i bez smyczy;

3) przez psy o widocznych cechach ras psów uznanych za agresywne zgodnie z rozporządzeniem MSWiA w sprawie wykazu ras psów uznanych za agresywne (Dz. U. z 2003 r., nr 111, poz. 724 z późn. zm.) oraz psy będące mieszankami tych ras.

§ 21. SUMA GWARANCYJNA

1. Suma gwarancyjna stanowiąca górną granicę odpowiedzialności PZM na jedno i wszystkie zdarzenia objęte ochroną ubezpieczeniową w okresie ubezpieczenia nie może wynosić więcej niż 200.000 PLN.

2. Po wypłacie odszkodowania łączny limit odpowiedzialności zmniejsza się o kwotę wypłaconego odszkodowania. W przypadku całkowitego wyczerpania sumy gwarancyjnej umowa ubezpieczenia, w części dotyczącej odpowiedzialności cywilnej osób fizycznych w życiu prywatnym, wygasa.

3. Ubezpieczający może za opłatą dodatkowej składki dokonać doubezpieczenia i uzupełnić sumę gwarancyjną i łączny limit odpowiedzialności.

UBEZPIECZENIE NASTĘPSTW NIESZCZĘŚLIWYCH WYPADKÓW

§ 22. PRZEDMIOT UBEZPIECZENIA

Przedmiotem ubezpieczenia są trwałe następstwa nieszczęśliwych wypadków polegające na uszkodzeniu ciała lub rozstroju zdrowia, powodujące trwałe uszczerbek na zdrowiu lub śmierć Ubezpieczonego oraz koszty i świadczenia objęte odpowiedzialnością PZM poniesione przez Ubezpieczonego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i Europy.

§ 23. ZAKRES UBEZPIECZENIA

1. W okresie obowiązywania umowy ubezpieczenia, PZM udziela całodobowej ochrony ubezpieczeniowej w życiu prywatnym i zawodowym.

2. Stosownie do wniosku Ubezpieczającego umowa ubezpieczenia może być zawarta w zakresie:

1) podstawowym;

2) rozszerzonym.

3. Umowa ubezpieczenia zawarta w **zakresie podstawowym** zapewnia następujące świadczenia:

1) w razie **100% uszczerbku na zdrowiu** - Ubezpieczonemu przysługuje świadczenie w wysokości **100% sumy ubezpieczenia** określonej w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia (polisie);

2) w przypadku **uszczerbku na zdrowiu do 100%** - taki procent sumy ubezpieczenia określonej w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia (polisie), w jakim nastąpiła utrata zdrowia określona przez lekarza procentem uszczerbku na zdrowiu;

3) zwrot kosztów nabycia wyrobów ortopedycznych i środków pomocniczych - do wysokości **25% sumy ubezpieczenia** określonej w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia (polisie), pod warunkiem, że:

a) są niezbędne z medycznego punktu widzenia;

b) nie zostały pokryte z ubezpieczenia społecznego lub innego ubezpieczenia;

c) zostały poniesione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w okresie nie dłuższym niż dwa lata od daty nieszczęśliwego wypadku.

4) zwrot kosztów przeszkolenia zawodowego inwalidów - do wysokości **25% sumy ubezpieczenia** określonej w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia (polisie), pod warunkiem, że:

a) nie zostały pokryte z ubezpieczenia społecznego lub innego ubezpieczenia;

b) ubezpieczony przedłoży decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w której orzeczono celowość przeszkolenia;

c) zostały poniesione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w okresie nie dłuższym niż dwa lata od daty nieszczęśliwego wypadku.

5) z tytułu **śmierci Ubezpieczonego w wyniku nieszczęśliwego wypadku** - **50% sumy ubezpieczenia** określonej w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia (polisie), pod warunkiem, że nieszczęśliwy wypadek wydarzył się w okresie ochrony ubezpieczeniowej, a śmierć nastąpiła w ciągu dwunastu miesięcy od daty nieszczęśliwego wypadku.

4. Umowa ubezpieczenia zawarta w **zakresie rozszerzonym** zapewnia następujące świadczenia:

1) w razie **100% uszczerbku na zdrowiu** - Ubezpieczonemu przysługuje świadczenie w wysokości **100% sumy ubezpieczenia** określonej w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpiecze-

nia (polisie),

2) w przypadku **uszczerbku na zdrowiu do 100%** - taki procent sumy ubezpieczenia określonej w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia (polisie), w jakim nastąpiła utrata zdrowia określona przez lekarza procentem uszczerbku na zdrowiu,

3) zwrot kosztów nabycia wyrobów ortopedycznych i środków pomocniczych - do wysokości **25% sumy ubezpieczenia** określonej w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia (polisie), pod warunkiem, że:

- a) są niezbędne z medycznego punktu widzenia,
- b) nie zostały pokryte z ubezpieczenia społecznego lub innego ubezpieczenia,
- c) zostały poniesione na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w okresie nie dłuższym niż dwa lata od daty nieszczęśliwego wypadku.

4) zwrot kosztów przeszkolenia zawodowego inwalidów - do wysokości **25% sumy ubezpieczenia** określonej w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia (polisie), pod warunkiem, że:

- a) nie zostały pokryte z ubezpieczenia społecznego lub innego ubezpieczenia,
- b) ubezpieczony przedłoży decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, w której orzeczono celowość przeszkolenia;
- c) zostały poniesione na terytorium RP, w okresie nie dłuższym niż dwa lata od daty nieszczęśliwego wypadku.

5) z tytułu śmierci Ubezpieczonego w wyniku nieszczęśliwego wypadku - **100% sumy ubezpieczenia** określonej w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia (polisie), pod warunkiem, że nieszczęśliwy wypadek wydarzył się w okresie ochrony ubezpieczeniowej, a śmierć nastąpiła w ciągu dwunastu miesięcy od daty nieszczęśliwego wypadku.

5. Na wniosek Ubezpieczającego i pod warunkiem opłacenia dodatkowej składki zakres podstawowy lub zakres rozszerzony może zostać rozszerzony o dodatkowe ryzyka:

- 1)** następstwa nieszczęśliwych wypadków powstałe w wyniku zawału serca, udaru mózgu lub paraliżu;
- 2)** następstwa nieszczęśliwych wypadków powstałe w związku z wyczynowym uprawianiem sportów;
- 3)** zwrot kosztów leczenia powstałych w związku z nieszczęśliwym wypadkiem - do wysokości **10% sumy ubezpieczenia** pod warunkiem, że:

- a) powstały w następstwie nieszczęśliwego wypadku, który wydarzył się w trakcie ochrony ubezpieczeniowej;
- b) zostały poniesione w okresie nie dłuższym niż jeden rok od daty nieszczęśliwego wypadku;
- c) nie zostały pokryte z ubezpieczenia społecznego lub innego ubezpieczenia.

4) zwrot kosztów operacji plastycznych zaleconych przez lekarza jako niezbędna część procesu leczenia skutków nieszczęśliwego wypadku objętego ochroną ubezpieczeniową - do wysokości **10% sumy ubezpieczenia** określonej w dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia (polisie) pod warunkiem, że:

- a) powstały w następstwie nieszczęśliwego wypadku, który wydarzył się w trakcie ochrony ubezpieczeniowej;
- b) zostały poniesione w okresie nie dłuższym niż jeden rok od daty nieszczęśliwego wypadku;
- c) nie zostały pokryte z ubezpieczenia społecznego lub innego ubezpieczenia nie więcej niż wynoszą rzeczywiste, udokumentowane koszty.

6. Rozszerzenie zakresu ubezpieczenia, o którym mowa jest w ust. 5 jest możliwe wyłącznie dla osób, które nie ukończyły 55 roku życia z zastrzeżeniem zapisu zawartego w ust. 7.

7. Rozszerzenie zakresu ochrony o zawały serca, udar mózgu i paraliż oraz ich następstwa jest również możliwe u osób, które nie ukończyły 65 roku życia, jeżeli zostały spełnione jednocześnie następujące warunki:

- 1)** umowa ubezpieczenia zawierana jest w miejsce innej umowy zawartej z PZM, w której ubezpieczenie następstw nieszczęśliwych wypadków było rozszerzone o zawał serca i udar mózgu lub paraliż oraz ich następstwa;
- 2)** z tytułu umowy ubezpieczenia wskazanej w pkt 1) nie zgłoszono roszczeń o wypłatę świadczenia za zawał serca, udar mózgu lub paraliż oraz ich następstwa.

§ 24. WYŁĄCZENIA ODPOWIEDZIALNOŚCI

1. Ochroną ubezpieczeniową nie są objęte następstwa nieszczęśliwych wypadków doznane na skutek:

- 1)** popełnienia lub usiłowania popełnienia przestępstwa, samobójstwa lub samookaleczenia;
- 2)** działania po użyciu alkoholu lub w stanie nietrzeźwości albo pod wpływem innych środków odurzających;
- 3)** prowadzenia przez Ubezpieczonego pojazdu mechanicznego lub innego pojazdu bez wymaganych uprawnień do prowadzenia tego pojazdu;
- 4)** wyczynowego uprawiania sportu, z zastrzeżeniem postanowień § 23 ust. 5 pkt 2,
- 5)** zawału serca, udaru mózgu lub paraliżu, z zastrzeżeniem postanowień § 23 ust. 5 pkt 1;
- 6)** choroby psychicznej, zaburzeń psychicznych lub schorzeń wynikających z uzależnienia od środków psychotropowych lub z choroby układu nerwowego.

2. Ponadto z odpowiedzialności wyłączone są następstwa:

- 1)** chorób zawodowych;
- 2)** udziału Ubezpieczonego w bójkach;
- 3)** działań wojennych, stanu wojennego lub wyjątkowego, udziału w rozruchach i zamieszkach, udziału w marszach protestacyjnych i wiecach;
- 4)** śmierci i uszczerbku na zdrowiu powstałych w następstwie niewłaściwego leczenia albo niewłaściwie wykonanych zabiegów na ciele, z tym że ochrona ubezpieczeniowa istnieje, jeżeli leczenie lub zabiegi były następstwem nieszczęśliwego wypadku;
- 5)** wszelkich chorób lub stanów chorobowych występujących nagle, jeżeli nie są następstwem nieszczęśliwego wypadku;
- 6)** wypadków doznanych przez Ubezpieczonego w wyniku nieuzasadnionego nieskorzystania z porady lekarskiej, nieprzestrzegania zaleceń lekarza lub niezleconego przez lekarza użycia leków lub narkotyków;
- 7)** wypadków wynikłych podczas posługiwania się wszelkiego rodzaju petardami lub innymi środkami pirotechnicznymi.

§ 25. SUMA UBEZPIECZENIA

1. Określona w umowie ubezpieczenia suma ubezpieczenia stanowi górną granicę odpowiedzialności PZM w stosunku do każdego Ubezpieczonego wymienionego w umowie ubezpieczenia.

2. Suma ubezpieczenia w każdym wariantcie wynosi w zależności od wyboru Ubezpieczającego:

- 1)** 10 000 PLN;
- 2)** 15 000 PLN;
- 3)** 20 000 PLN.

§ 26. USTALENIE I WYPŁATA ŚWIADCZENIA

1. Jeżeli Ubezpieczony wskutek nieszczęśliwego wypadku doznał 100% trwałego uszczerbku na zdrowiu, PZM wypłaca świadczenie w wysokości 100% sumy ubezpieczenia.
2. Ustalenie wysokości należnego świadczenia jest określane na podstawie stopnia trwałego uszczerbku na zdrowiu oraz po stwierdzeniu związku przyczynowego pomiędzy wypadkiem a śmiercią, powypadkowym uszczerbkiem na zdrowiu, leczeniem lub niezdolnością do pracy Ubezpieczonego.
3. Stopień uszczerbku na zdrowiu powinien być ustalony niezwłocznie po zakończeniu leczenia z uwzględnieniem zaleconego przez lekarza leczenia powypadkowego, najpóźniej 24 miesiące od dnia wypadku. Późniejsza zmiana uszczerbku na zdrowiu nie daje podstawy do zmiany wysokości świadczenia.
4. Przy ustaleniu stopnia (procentu) uszczerbku na zdrowiu, nie bierze się pod uwagę charakteru czynności zawodowych wykonywanych przez Ubezpieczonego.
5. Procent uszczerbku na zdrowiu określają lekarze powołani przez PZM na podstawie Tabeli Norm Uszczerbku na Zdrowiu.
6. W razie utraty lub uszkodzenia organu, narządu lub układu, których funkcje przed wypadkiem były upośledzone, świadczenie wypłaca się z uwzględnieniem różnicy pomiędzy stopniem (procentem) uszczerbku na zdrowiu właściwym dla danego organu, narządu lub układu po wypadku, a istniejącym bezpośrednio przed wypadkiem.
7. W przypadku, gdy Ubezpieczony otrzymał świadczenie z tytułu uszczerbku na zdrowiu, a następnie zmarł wskutek tego samego nieszczęśliwego wypadku, to świadczenie z tytułu jego śmierci wypłaca się tylko wówczas, gdy jest ono wyższe od świadczenia już wypłaconego, przy czym potrąca się uprzednio wypłaconą kwotę.
8. W przypadku, gdy osoba, która uległa wypadkowi, była ubezpieczona na podstawie kilku umów ubezpieczenia, świadczenie przysługuje z każdej umowy, jednak świadczenia z tytułu kosztów leczenia, nabycia środków pomocniczych oraz przeszkolenia zawodowego inwalidów nie mogą przekroczyć rzeczywistych, udokumentowanych kosztów.
9. Zwrot kosztów leczenia i operacji plastycznych przysługuje wyłącznie w przypadku ustalenia przez lekarza stopnia uszczerbku na zdrowiu. W przypadku ustalenia 0% uszczerbku na zdrowiu zwrot kosztów leczenia i operacji plastycznych nie przysługuje.
10. Koszty leczenia i koszty operacji plastycznych zwracane są na podstawie oryginałów rachunków i faktur.

POSTANOWIENIA WSPÓLNE

§ 27. WYPŁATA ODSZKODOWANIA

1. Po otrzymaniu zawiadomienia o zajściu zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową PZM wszczyna właściwe postępowanie dotyczące ustalenia stanu faktycznego zdarzenia, zasadności zgłoszonych roszczeń i wysokości odszkodowania / świadczenia oraz w terminie 7 dni od dnia otrzymania tego zawiadomienia, powiadamia Ubezpieczającego i Ubezpieczonego o tym fakcie, jeżeli nie są oni osobami występującymi z tym zawiadomieniem.
2. Ponadto w tym terminie PZM, pisemnie lub w inny uzgodniony sposób informuje Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, jakie dokumenty są potrzebne do ustalenia odpowiedzialności PZM lub wysokości odszkodowania / świadczenia, jeżeli jest to niezbędne do dalszego prowadzenia postępowania.
3. PZM ma obowiązek udostępnić osobom, o których mowa w ust. 2.,

informacje i dokumenty gromadzone w celu ustalenia odpowiedzialności PZM lub wysokości odszkodowania / świadczenia.

4. Osoby te mogą żądać pisemnego potwierdzenia przez PZM udostępnionych informacji, a także sporządzenia na swój koszt kserokopii dokumentów i potwierdzenia ich zgodności z oryginałem przez PZM.
5. PZM wypłaca odszkodowanie / świadczenie na podstawie uznania roszczenia uprawnionego z umowy ubezpieczenia w wyniku dokonania własnych ustaleń, zawartej z nim ugody lub prawomocnego orzeczenia sądu.
6. PZM obowiązane jest wypłacić odszkodowanie / spełnić świadczenie w terminie 30 dni, licząc od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku.
7. Jeżeli wyjaśnienie w powyższym terminie okoliczności koniecznych do ustalenia odpowiedzialności PZM albo wysokości odszkodowania / świadczenia nie jest możliwe, odszkodowanie / świadczenie wypłacane jest w ciągu 14 dni od dnia, w którym przy zachowaniu należytej staranności wyjaśnienie tych okoliczności było możliwe. Jednakże bezsporna część odszkodowania / świadczenia zostanie wypłacona w terminie 30 dni od daty otrzymania zawiadomienia o wypadku.
8. W razie braku podstaw do wypłaty odszkodowania / świadczenia w całości lub w części, PZM poinformuje o tym pisemnie Ubezpieczającego w terminach określonych w ust. 6 bądź 7, podając okoliczności faktyczne i podstawę prawną odmowy wypłaty odszkodowania / świadczenia w całości lub w części oraz pouczenie o możliwości dochodzenia roszczeń na drodze sądowej.
9. Jeżeli ten sam przedmiot ubezpieczenia w tym samym czasie jest ubezpieczony od tego samego ryzyka u dwóch lub więcej ubezpieczycieli na sumy, które łącznie przewyższają jego wartość ubezpieczeniową, Ubezpieczający nie może żądać świadczenia przenoszącego wysokość szkody. Między ubezpieczycielami każdy z nich odpowiada w takim stosunku, w jakim przyjęta przez niego suma ubezpieczenia pozostaje do łącznych sum wynikających z podwójnego lub wielokrotnego ubezpieczenia.
10. Po wypłacie odszkodowania suma ubezpieczenia ulega obniżeniu o wypłaconą kwotę, przy czym wypłata odszkodowań o łącznej wartości równej sumie ubezpieczenia powoduje rozwiązanie umowy ubezpieczenia.
11. Ubezpieczający za zgodą PZM oraz po opłaceniu dodatkowej składki może podwyższyć sumę ubezpieczenia do poprzedniej wysokości.

§ 28. ROSZCZENIA REGRESOWE

1. Z dniem zapłaty odszkodowania przez PZM roszczenia Ubezpieczającego przeciwko osobie trzeciej, odpowiedzialnej za szkodę, przechodzą z mocy prawa na PZM do wysokości wypłaconego odszkodowania. Jeżeli wypłacone odszkodowanie pokrywa tylko część szkody, Ubezpieczającemu przysługuje, co do pozostałej części pierwszeństwo w zaspokojeniu roszczeń przed PZM.
2. Nie przechodzą na PZM roszczenia Ubezpieczającego przeciwko osobom, z którymi pozostaje we wspólnym gospodarstwie domowym, chyba, że sprawca wyrządził szkodę umyślnie.
3. Zasady wynikające z ustępów poprzednich stosuje się odpowiednio w razie zawarcia umowy na cudzy rachunek.
4. Jeżeli Ubezpieczający / Ubezpieczony skutecznie zrzekł się roszczenia odszkodowawczego w stosunku do sprawcy szkody w całości lub części, PZM może odmówić wypłaty odszkodowania w całości lub części. Natomiast, jeżeli fakt ten ujawniony zostanie już po wypłaceniu odszkodowania, PZM może żądać zwrotu całości lub części odszkodowania.
5. Ubezpieczający / Ubezpieczony zobowiązani są do udzielenia PZM

wszelkich informacji, dostarczenia dokumentów oraz umożliwienia prowadzenia czynności niezbędnych do skutecznego dochodzenia roszczeń regresowych.

§ 29. POSTANOWIENIA KOŃCOWE

1. Wszelkie zawiadomienia i oświadczenia składane przez strony w związku z umową powinny być dokonywane na piśmie za pokwitowaniem przyjęcia lub wysłane listem poleconym. Strony zobowiązują się informować wzajemnie o zmianie ich adresu.

2. Jeżeli strona zmieniała adres i nie powiadomiła o tym drugiej strony przyjmuje się, że obowiązek zawiadomienia lub oświadczenia został wypełniony przez wysłanie pisma pod ostatni znany stronie adres. W takim wypadku strony uznają, że pismo wywiera skutki prawne po upływie 14 dni od daty jego wysłania, choćby nie dotarło do adresata.

3. Pisemne zawiadomienie o szkodzie Ubezpieczający może złożyć w każdej jednostce terenowej PZM.

4. W przypadku jakichkolwiek skarg i zażaleń zgłaszanych przez Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia, można je złożyć do Rzecznika Ubezpieczonych lub za pośrednictwem właściwej jednostki terenowej PZM do właściwej jednostki

organizacyjnej centrali PZM, którą wskazuje jednostka terenowa, celem ich rozpatrzenia.

5. Właściwa jednostka organizacyjna centrali PZM jest zobowiązana w ciągu 30 dni od chwili otrzymania skargi lub zażalenia zając stanowisko w sprawie.

6. Powództwo o roszczenia wynikające z umów zawartych na podstawie OWU można wytoczyć albo według przepisów o właściwości ogólnej albo przed sąd właściwy dla miejsca zamieszkania lub siedziby Ubezpieczającego, Ubezpieczonego lub uprawnionego z umowy ubezpieczenia.

7. PZM zastrzega sobie prawo do żądania zwrotu faktycznie poniesionych kosztów związanych z dochodzeniem należności wynikających z umowy ubezpieczenia.

8. W sprawach nie uregulowanych w OWU mają zastosowanie przepisy kodeksu cywilnego, ustawy o działalności ubezpieczeniowej oraz innych stosownych aktów prawnych.

9. OWU zostały zatwierdzone przez Zarząd PZM TU S.A. uchwałą nr 30/2007 z dnia 11 lipca 2007 roku i mają zastosowanie do umów ubezpieczenia zawieranych od dnia 12 lipca 2007 roku.

Krystyna Biesiadecka
Prezes Zarządu

Klaus Eberhart
Członek Zarządu